

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол №1.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року
м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Старша викладачка кафедри мовознавства,
магістерка управління навчальним закладом
26 серпня 2025 року

_____ Марина ПЕТРЕНКО

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол №1.

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних
наук, професорка

_____ Ольга НАГОРНА

26 серпня 2025 року

Деканеса факультету управління та
економіки, доцентка кафедри публічного
управління та адміністрування, кандидатка
економічних наук, доцентка

26 серпня 2025 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол №1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

27 серпня 2025 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
4.2. Аудиторні заняття	– 7
4.3. Самостійна робота студентів	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендовані джерела	– 10
7.1. Основні джерела	– 10
7.2. Допоміжні джерела	– 10
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 10

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно, перша - англійська)
4. Назва дисципліни	– Політична лексика
5. Тип дисципліни	– Вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 6.6.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– Перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– Четвертий
10. Семестр:	–
денна форма навчання:	сьомий
заочна форма навчання:	–
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 120 (4)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 46
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин лабораторні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	– 46
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– -
% від загального обсягу тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	– 4
3) заочна форма навчання:	–

загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	
аудиторні заняття (годин)	–
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу тижневих годин:	–
аудиторних занять	–
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	
денна форма навчання:	залік
заочна форма навчання:	-
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ППО 1. Практичний курс основної іноземної мови ППО 2. Практичний курс другої іноземної мови (німецька мова) ППО 3. Практична граматики основної іноземної мови ЗПО 11. Латинська мова ППО 8. Історія основної іноземної мови ППО 9. Теоретична граматики ППО 13. Теорія та практика перекладу
2) супутні дисципліни	– ППО 1. Практичний курс основної іноземної мови ППО 2. Практичний курс другої іноземної мови (німецька мова) ППО 5. Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (юридичні спеціальності) ППО 11. Стилїстика основної іноземної мови ППО 12. Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (управлінсько-економічні спеціальності)
3) наступні дисципліни	– ППО 10. Лексикологія
14. Мова вивчення дисципліни	– англійська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Політична лексика» забезпечує програмні компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час її вивчення, передбачені освітньо-професійною програмою «Бакалавр філології»: ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері філології (лінгвістики, літературознавства,

перекладознавства, дискурсології), що виникають у процесі професійної діяльності або навчання, зокрема у контексті політичної комунікації. Це передбачає застосування теорій та методів філологічної науки для аналізу, інтерпретації та перекладу політичної лексики, яка характеризується багатозначністю, контекстуальною варіативністю та невизначеністю умов.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПР 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПР 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Політична лексика як об'єкт лінгвістичного дослідження

Визначення та основні ознаки політичної лексики.

Функції політичної лексики у суспільстві. Використання знань про мову як особливу знакову систему.

Політична лексика в контексті дискурсу та риторики.

Тема 2. Джерела формування політичної лексики

Історичні та культурні чинники розвитку політичної термінології.

Запозичення та калькування у політичному словнику. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Національні особливості політичної лексики різних мов.

Тема 3. Структура та семантика політичних термінів

Типи політичних термінів (ідеологічні, інституційні, правові).

Зміна значення термінів у різних контекстах.

Багатозначність та емоційне забарвлення політичної лексики.

Тема 4. Політична лексика у мас-медіа

Роль медіа у поширенні та трансформації політичної лексики. Використання мов у різних жанрово-стильових різновидах.

Маніпулятивне використання політичних термінів у ЗМІ.

Формування громадської думки через політичну лексику.

Тема 5. Політична лексика у перекладі

Труднощі перекладу політичних термінів.

Уникнення калькування та неточностей. Принципи створення усних і письмових текстів.

Стратегії перекладу політичних текстів.

Тема 6. Політична лексика та ідеологія

Відображення ідеологічних позицій у політичній лексиці.

Оцінна варіативність термінів залежно від політичного контексту.

Використання політичної лексики для створення образу «свій/чужий».

Тема 7. Політична лексика у сучасному дискурсі

Нові політичні терміни XXI століття.

Вплив цифрових технологій та соціальних мереж.

Тенденції розвитку сучасної політичної лексики.

Тема 8. Практичний аналіз політичних текстів

Визначення ключових політичних термінів у тексті.

Методи лінгвістичного аналізу політичної лексики.

Вплив політичної лексики на інтерпретацію тексту.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Політична лексика як об'єкт лінгвістичного дослідження	15	–	6	–	–	9
2.	Джерела формування політичної лексики	15	–	6	–	–	9
3.	Структура та семантика політичних термінів	15	–	6	–	–	9
4.	Політична лексика у мас-медіа	15	–	6	–	–	9
5.	Політична лексика у перекладі	15	–	6	–	–	9
6.	Політична лексика та ідеологія	15	–	6	–	–	9
7.	Політична лексика у сучасному дискурсі	15	–	6	–	–	10
8.	Практичний аналіз політичних текстів	15	–	4	–	–	10
	Всього годин:	120	–	46	–	–	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

4.3.3. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.4. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.5. Виконання індивідуальних завдань студентами заочної форми навчання передбачено навчальним планом у формі домашньої контрольної роботи, презентації, реферату з пропонованої тематики.

4.3.6. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.7. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час практичних та семінарських занять застосовуються:

1. Створення проблемних ситуацій (наприклад, аналіз політичних термінів у різних контекстах).
2. Видача випереджальних завдань до лексичної теми (пошук прикладів політичної лексики у ЗМІ чи соціальних мережах).
3. Презентація студентських робіт (словники термінів, аналіз політичних текстів).
4. Експрес-опитування, діалог, дискусія щодо семантики та функцій політичної лексики.
5. Монологічне та діалогічне мовлення (виступи з аналізом політичних промов, дебати).
6. Написання словникових диктантів (з політичними термінами та їх визначеннями).
7. Читання тематичних текстів (політичні статті, інтерв'ю, промови) та виконання завдань до них.
8. Аудіювання автентичних текстів (новини, політичні дебати, інтерв'ю).
9. Написання творів (есе на тему «Політична лексика у сучасному дискурсі»).
10. Усний та письмовий переказ політичних текстів.
11. Дискусійне обговорення проблемних питань (наприклад, маніпулятивне використання політичної лексики у ЗМІ).
12. Тренінги, спрямовані на розвиток здатності генерувати нові ідеї (створення власних словників, аналіз нових політичних неологізмів).

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

Усне опитування:

- короткі відповіді на запитання викладача під час практичних занять (наприклад, визначення терміну, пояснення його функції у політичному дискурсі).

Письмове опитування:

- виконання тестових завдань, відкритих і закритих питань, міні-есе.

Онлайн-тестування:

- використання Google Forms, Quizizz для перевірки засвоєння матеріалу.

Експрес-опитування:

- швидкі завдання на початку заняття (наприклад, пояснити значення нового політичного терміну, знайденого у ЗМІ).

Індивідуальні завдання:

- підготовка повідомлень, рефератів, словників політичних термінів, переклад уривків політичних текстів.

Групові завдання:

- дискусії, дебати, аналіз політичних промов чи статей у малих групах.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, за умови якщо здобувач освіти за поточний контроль накопичив менше 36 балів, або бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий, який обчислюється за формулою:

$$\sum c = \text{Бпк} * 100 / 60, \text{ де:}$$

$\sum c$ – загальна кількість балів;

Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Структура залікового білету включає 40 тестових завдань різної складності.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усно-письмового заліку з використанням тестових технологій.

Структура залікового білету включає два питання:

1. Лексичний тест (письмово).
2. Переклад тексту (усно).

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

Рисунок 1. – Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час практичних занять та самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
3. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 17.11.2011 № 4061-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#Text>
4. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
5. Fairclough N. *Language and Power*. London: Routledge. 2015. 272 p.
6. Chilton P. *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*. London: Routledge. 2004. 256 p.
7. Van Dijk T. A. *Discourse and Power*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2008. 280 p.
8. Wodak R. & Meyer M. *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: SAGE. 2016. 256 p.
9. Heywood A. *Political Ideologies: An Introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2017. 448 p.
10. Laclau E. *On Populist Reason*. London: Verso. 2005. 320 p.
11. Laclau E. & Mouffe C. *Hegemony and Socialist Strategy*. London: Verso. 2001. 200 p.
12. Wodak R. *The Politics of Fear: The Discourse of Right-Wing Populism*. London: SAGE. 2021. 280 p.

7.2. Допоміжні джерела

1. Charteris-Black J. *Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2011. 320 p.
2. Lakoff G. *Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate*. Chelsea Green Publishing. 2004. 124 p.
3. Schaffner C. *Analysing Political Speeches*. Multilingual Matters. 1997. 256 p.
4. Van Dijk T. A. *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. London: SAGE. 2011. 400 p.
5. Zyubina I. (2023). Political discourse as a subject of research in linguistics. *Ena da Kultura*.
6. Nafea D. A. & Taher, A. A. (2024). Examining the language of politics and the politics of language via political discourse analysis. *Thi Qar Arts Journal*. 5(46).
7. Khamrakulova F. R. (2022). The concept of "political discourse". *European Scholar Journal*. 3(3).
8. Oxford University Press. *Oxford Dictionary of Politics and International Relations*. Oxford: OUP. 2018. 672 p.
9. Cambridge University Press. *Cambridge Dictionary of Political Science*. Cambridge: CUP. 2020. 512 p.
10. Lakoff G. & Johnson, M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press. 2003. 256 p.
11. Norris P. A. *Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial Societies*. Cambridge: Cambridge University Press. 2000. 400 p.
12. Bayley P. *Cross-Cultural Perspectives on Parliamentary Discourse*. Amsterdam: John Benjamins. 2004. 350 p.

8. Інформаційні ресурси Інтернет

1. BBC News Politics. URL: <https://www.bbc.com/news/politics>
2. Politico Europe. URL: <https://www.politico.eu>
3. The Guardian Politics. URL: <https://www.theguardian.com/politics>
4. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua>
5. Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua>

6. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org>
7. Верховна Рада України. Офіційний портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
8. UN Digital Library – документи ООН з політичних питань. URL: <https://digitallibrary.un.org>
9. Council of Europe – документи та хартії. URL: <https://www.coe.int>
10. JSTOR – академічні журнали з політичної науки та лінгвістики. URL: <https://www.jstor.org>
11. Scopus – міжнародна база даних наукових публікацій. URL: <https://www.scopus.com>
12. Web of Science – індекс цитування для пошуку статей з політичної лінгвістики. URL: <https://www.webofscience.com>
13. Google Scholar – пошук сучасних досліджень з політичного дискурсу. URL: <https://scholar.google.com>
14. European Parliament – офіційні документи та дебати. URL: <https://www.europarl.europa.eu>
15. Council on Foreign Relations – аналітика міжнародної політики. URL: <https://www.cfr.org>
16. Brookings Institution – дослідження політичних процесів. URL: <https://www.brookings.edu>